

**ԲԱԺԻՆ 1. ՕԼԻՄՊԻԱԿԱՆ ՍՊՈՐՏ. ՕԼԻՄՊԻԶՄԸ, ՕԼԻՄՊԻԱԿԱՆ
ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆԸ
ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ՍՊՈՐՏՈՒՄ**

UDC 796.032

DOI: 10.53068/25792997-2024.1.11-12

**FORMS, WAYS AND MEANS OF REVEALING THE LEVELS OF DEVELOPMENT
OF THE CULTURE OF DANCER-WRESTLERS OF THE NATIONAL WRESTLING
"KOKH" (ON THE EXAMPLE OF THE SAMTSKHE-JAVAKHETI REGION)**

K. G. Yuzbashyan

Shirak State University, after

M. Nalbandyan, Gyumri, Armenia

Keywords: "Kokh", dancer-wrestlers, ethnoculture, development, ethnos, ways, means.

Research relevance: Public interest in ethnoculture and ethnopedagogy, its real possibilities to meet the challenges of the modern education system. The methodology developed by us for the development of the culture of a person (dancer-wrestler) allows us to apply a complex of pedagogical ways and means, with the unity and interaction of its components.

“Our period in history requires more than just our survival. It requires a restructuring of life on a higher, more gentle, more pulsating level of living and with more enhanced and qualitative. It is vital to have a new understanding of life, not with the perceptions of a man who creates working tools, but of a man who can create new visions” [3, p. 133].

In modern society, views, lifestyle, inner world, value system, and people's ideas are gradually changing. New working conditions are developed. On the one hand technical progress multiplies people's strengths and opportunities in the field of culture; on the other hand, it suppresses a person's spiritual impulses, not giving him the opportunity to realize his creative imagination.

The purpose of the research is to characterize the presence and characteristics of pedagogical conditions in primary groups (ages 7-9) that contribute to the development of musical and dance culture of "Kokh" dancer-wrestlers.

The scientific innovation - an exemplary training program for dancer-wrestlers, a diary and manuals (both in Armenian and Russian) have been developed.

The theoretical and practical significance of the work is the use of the

obtained data during the theoretical classes of dancer-wrestlers, in the development of targeted training programs for dancer-wrestlers, in the organization of the educational and training process for preparing and participating in various competitions.

The arsenal of technical and tactical actions of dancers-wrestlers is noticeably expanding and improving the efficiency of the organization, which is the basis of scientific and practical instructions that will be developed in the future.

During the analysis of the education program, the following indicators were considered:

1. The essential components that make up the content of the program, which ensure the development of the culture of dancer-wrestlers,

2. The role of education was revealed according to the following indicators: the adequacy of self-expression, self-knowledge, self-esteem of dancer-wrestlers, spiritual formation, lifestyle, manifestations of dancer-wrestlers in an aesthetic environment. "The history of any nation consists of its native language, ethnic symbols, traditions, rituals, folklore, values (spiritual, moral, material) seasoned with universal human values" [2, p. 4].

The results of our survey indicate the relevance, the need, the demand, the role and the significance of developing the culture of dancer-wrestlers.

Conversations, discussions in "round table format" were held.

The following questionnaire was presented:

1. What role does culture play in your life?

2. Why is culture necessary for a person in life?

3. What works of art do you know? Which are the most beloved and understandable to you?

4. What family traditions can you mention that are necessarily accompanied by music and dance?

5. What national and folk holidays, games, competitions do you know? Which ones are accompanied by music and dance?

6. What events and activities dedicated to folk holidays are organized at your home, at school, in the yard or in your community?

7. What kind of national traditions do you know? Which of them are closest to your heart and why?

8. The role and significance of national games and competitions in the formation and preservation of the national image.

Research methods and organization, development of pedagogical documents (guide, program, etc.). We used the following theoretical and experimental methods to identify the initial level of development of the culture of dancer-wrestlers:

1. interview with parents of dancer-wrestlers,

2. observations of the training process, conversations with the dancer-wrestlers on their musical and dance preferences, diagnosis of musical and dance abilities.

Research objectives: The analysis of the existing pedagogical conditions, which contribute to the development of the musical and dance culture of dancer-wrestlers, was carried out in accordance with the following tasks:

1. Overview of the content of the training program for dancer-wrestlers,

2. Characterization of the peculiarities of the upbringing process in the educational process,

3. Design of aesthetic environment,

4. Identification of interdisciplinary connections.

Research result analysis: During the analysis of the education program, the following indicators were considered:

➤ the essential components that make up the content of the program, ensuring the development of the culture of dancer-wrestlers,

➤ the role of education was identified according to the following indicators: adequacy of self-expression, self-knowledge, self-evaluation of dancer-wrestlers in an aesthetic environment, spiritual formation, lifestyle, manifestations of dancer-wrestlers. "The history of any nation consists of the na-

tive language, ethnic symbols, traditions, rituals, beliefs, values (spiritual-moral, material), spiced with universal values" [2, page 4].

We conducted a survey and test assignments.

The content of the questionnaire was:

We present the results of the test assignment:

The analysis of the results of the **first task** recorded the ability of the dancer-wrestler to make an emotional reference, to characterize and describe the emotional-expressive aspects of its content with words in the process of cultural perception.

The motivations for preferring some musical and dance works have also been revealed.

The second task is aimed at revealing knowledge of music and dance parts. It was assessed according to the following indicators:

- concentration of attention, depth of perception
- duration, emotional-motor activity, expressiveness, originality of creative expression, ability to think about culture, competent choice of expression and means of expression, ability to appreciate the beauty of culture, knowledge about branches of culture.

As a result of performing the tasks, we discovered the following levels of development of the aesthetic awareness of the dancer-wrestlers.

Our research made it possible to identify the situation of activities aimed at the dancer- wrestlers' culture formation in the sports club, to identify the effectiveness of the use of folk traditions in that process, and to determine the level of culture development. "The necessary path is pondering, it is the understanding of the premises of one's own activity, patterns and mechanisms of social and individual survival, self-analysis" [1, p. 251].

The analysis of the results of our observations showed the following: ideas about the formation of culture are often limited to the formation of practical skills and abilities. Mastering the rich folklore heritage of the nation by dancer-wrestlers is one of the priorities of modern pedagogy, where special attention is paid to the awareness of proximity to their origins and the awakening of historical memory. "Elements of national dance contribute to the development of coordination of movements, rhythm, emancipation and emotionality" [7, p. 277].

We have carried out the process of developing the cognitive abilities of dancer-wrestlers, which includes various forms and means of work: creative tasks, emotional and evaluative situations, proportional and individual creative activity.

Dynamic and super-powerful ways of learning characterize learning in the process of student communication. The interest in active forms and ways of teaching and

www.sportedu.am

upbringing arises from the need to adapt the educational process and reform the modern education system." Along with purposeful pedagogical influence, self-study is carried out and engaged in independent motor creativity, including dancer-wrestlers into the environment of creative understanding" [5, p. 16].

To solve the problems of developing the culture of wrestling dancers, we have applied the following system of methods:

1. The information-search path involves the creation of artistic, aesthetic and problematic situations:

- It is necessary to take into account the individual-psychological characteristics and the emotional- sensory sphere of the dancer-wrestlers

2. The method of comparing contrasts promotes a conscious perception of culture, the choice of problematic situations, stimulates an emotional reaction to culture, and develops creative imagination.

3. The path of inspiration and awakening of feelings is aimed at developing the ability to combine one's own feelings with the emotional content of a melody, movements that help to try to convey one's feelings to a musical instrument and embody them in the pages of harmony.

4. The path of returning to the traditions of the past is aimed at forming a holistic view of folk music and dance among the dancer-wrestlers.

5. The path of sudden creation contributes to the formation of the ability to freely reproduce melodies, movements, introduce double dances independently into these melodies, reproduce them in accordance with different moods (rhythm, rhythm) "it is often possible to understand the essence of movement, exercise and trick only indirectly by feeling a specific action" [8, p. 5-6].

In order to develop the culture of dancer-wrestlers, we propose, along with two-hour weekly training sessions, to conduct periods consisting of 31 favourite classes (each lasting 30-40 minutes). Each lesson has a specific goal.

- to convey to the dancer-wrestlers the initial idea of folklore as a source of wisdom, spiritual beauty and vitality of the people.

- to foster a careful and sensitive attitude both to one's own people and to the cultural traditions of other peoples.

- on the basis of various successful examples of Armenian and world art, form and develop the performing and creative abilities and skills of dancer-wrestlers,

- to develop aesthetic taste, feelings, emotional and value aspects of dancer-wrestlers on the basis of acquired knowledge, abilities and skills.

- to develop quick thinking, creative imagination, speech and aesthetic ideas,

- to form the emotional and evaluative attitude of dancer-wrestlers to folk

music, dance, to develop in them the ability to appreciate real art.

We determined the stages of work organization: preparatory, substantive, factorial, evaluative, which ensure the development of the emotional-evaluative attitude of the dancer-wrestlers.

Dancer-wrestlers get acquainted with samples of folk applied art, costumes, rituals, customs. folk ideas, emotions, expressiveness of characters and morality form the worldview and spiritual appearance of the dancer-wrestlers. "Know yourself and you will know the world" - this is how the thinkers of the ancient world thought, embracing the importance and complexity of this process" [4, p. 45].

We offer the following ways of introducing the dancers-wrestlers to folklore materials:

1. Conversation, explanation, clarification, various educational, motor, story-role-play games, other information and search means are used.

2. Use of melody, movement compositions, interdisciplinary connections on folklore topics.

Dancer-wrestlers get acquainted with the psychology of the people, religious and mythological concepts, the beauties of the motherland, the cultural thinking of the people, consider the ideas of justice, generosity, honesty, and morality.

In the course of music, dance, and national costume classes dedicated to

folklore, dancer-wrestlers show their diverse shade of emotions, express different emotional situations, combining them with appropriate musical and dance works. During the work, attention is paid to vocabulary, movements, emotional coloring, enrichment of imagery. "The personality of the dancer-wrestler should be considered as a whole and as a unique personality" [6, p. 95].

The process is preceded by a survey: What national games and competitions do the wrestling dancers know? "We used an exchange of views on the following topics: "music in our family", "dances in our family", "culture knows no borders", stagings of the choreographer "national song and dance", thematic performances, rehearsals of our own performances with group or individual discussion and assessment" [10].

Demonstration competitions of dancer-wrestlers are a great stimulus for revealing creative abilities. During the training, we used the following exercises:

- independent choice of dance movements and game situations,
- demonstration of imaginative creative abilities
- performing song-dance and game creative tasks.

The dance is combined in moderate steps, jumps, sharp movements, transitions, music, the melody, is performed by a group or by an individual. In the initial, preparatory, phase, dancer-wrestlers master basic

musical movements: walking, running, jumping, performing movements of arms, legs and other parts of the body.

It is necessary to show freedom, emotionality, moderate craziness. Games are important in the education of dancer-wrestlers, especially those of ethnic origin, which are a means of physical, moral-psychological, and aesthetic development. The game is world perception, a means of perceiving nature, it enlivens the horizon of a person (dancer-wrestler), expands his worldview and ideas about the surrounding world, improves mental processes: memory, understanding, imagination. As a result of targeted positive pedagogical influence, it is possible to influence the process of developing the motor function of a dancer-wrestler [9].

Special attention was paid to performances, national-ritual ceremonies in elementary groups, the purpose of which is to:

- to introduce folk traditions to the dancers-wrestlers,
- to create a moral and psychological, warmth, atmosphere of mutual understanding,
- to develop creative abilities, especially the gift of improvising and creating,
- satisfy the cognitive and aesthetic requirements of the dancer-wrestlers.

Conclusion: Our main task was the relevance of the program, the content of the comprehensive educational process of dancer-wrestlers within the framework of

interdisciplinary relations. Based on the results of our research, we can state that the Armenian national wrestling "Kokh" is the main means of educational influence on the trainees and considers culture as the basis of human creative activity.

Undoubtedly, the means and methods based on progressive ethnic traditions carry a powerful educational potential, contribute to the socio-cultural development of dancer-

wrestlers, encourage dancer-wrestlers to search for noble ideas, intense feelings, the goodness and beauty.

The relevance of the topic covered in this article within the framework of this research and the need for a more comprehensive and profound study of ethnopeda-gogy as a relatively new discipline of peda-gogy make this topic open for new studies by us and others.

REFERENCES

1. Гончаренко С. И., Украинский педагогическая словарь. – Киев: 1997. – 347с.
2. Дауров А.М., Формирование этнопедагогической компетентности будущего учителя физической культуры народными средствами физического воспитания. Специальность: 13.00.08.-Теория и методика профессионального образования. Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук. – Ставрополь: 2020. – 178с.
3. Культура жизнеобеспечения и этнос. Маркарян Э. С. Арутюнов С. А. - Ереван, 1983. - 319с.
4. Педагогическое мастерство. Под редакцией И.А. Зязюна. – Москва: «Высшая школа», 1997. – 349с.
5. Юзбашян Х. Г., Спортивные разнообразные игры-соревнования на занятиях Армянской национальной борьбой «Кох» (на примере Самцхе-Джавахетского региона). UNIVERSUM: Психология и образование научный журнал. Выпуск: 6(96), Р/Ф г. Москва, изд. «МЦНО»-2022год, 68-стр.
6. Юзбашян Х. Г., Психолого-педагогические особенности культурно-спортивной организации деятельности танцоров-борцов (на примере Армянской национальной борьбы «Кох»). «Северо-Кавказский федеральный университет». Образование и глобальные вызовы современности: научно-педагогический контекст. Сборник научных трудов. Р/Ф г. Ставрополь, изд-во «СКФУ»-2022год, 187-стр.
7. Юзбашян Х. Г., Использование элементов Армянской национальной борьбы «Кох» на учебно-тренировочных занятиях в спортклубе вуза. «Санкт-петербургский научно-исследовательский институт физической культуры». Направления и

перспективы развития массовой физической культуры, спорта высших достижений и адаптивной физической культуры. Сборник материалов Всероссийской научно-практической конференции с международным участием. (20-21 октября). Р/Ф г. Санкт-Петербург, изд-во «ФГБУ СПбНИИФК»-2022 год, 284-стр.

8. Юзбашян Х. Г., Концепция дидактических особенностей организации технико-тактического совершенствования танцоров-борцов: (в модели Армянской национальной борьбы «Кох» на примере Самцхе-Джавахетского региона). Международный научный журнал «Флагман науки» №3(3) С. 305-315. Апрель 2023год. Р/Ф г. Санкт-Петербург.

9. Юзбашян Х. Г., Единство и взаимодействие физического и эстетического воспитания танцоров-борцов (на модели Армянской национальной борьбы «Кох», на примере Самцхе-Джавахетского региона). Международный научный электронный журнал. // «Вектор научной мысли»: Январь 2024. – СПб., Изд. МИПИ им. Ломоносова – выпуск №1 (6).

10. Национальный архив Армении, филиал кинофотофоно документов и страховых копий. Архивный номер – 1558, документальный фильм «Танец гор», (дипломная работа – Р.С.Геворгянца). – Ереван: «творческое объединение-Ереван», 1971год.

**ԱԶԳԱՅԻՆ «ԿՈՒՍ» ԸՄԲԵԱՄԱՐՏՈՒՄ ՊԱՐՈՂ ԸՄԲԻՇՆԵՐԻ ՄՇԱԿՈՒՅԹԸ,
ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՁԵՎԵՐԸ, ՈՒՂԻՆԵՐԸ ԵՎ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ (ՍԱՄՑԽԵ-ՋԱՎԱԽՔԻ
ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆԻ ՕՐԻՆԱԿՈՎ)**

Խ. Գ. Յուզբաշյան

Մ. Նալբանդյանի անվան «Շիրակի պետական համալսարան» հիմնադրամ

ԱՄՓՈՓԱԳԻՐ

Առանցքային բառեր: Կոիս, պարող ըմբիշներ, էթնոմշակույթ, զարգացում, էթնոս, ուղիներ, միջոցներ:

Հետազոտության արդիականություն: Հասարակության հետաքրքրությունը սևեռել էթնոմշակույթին և էթնոմանկավարժությանը՝ բավարարելու ժամանակակից կրթության համակարգի մարտահրավերների պահանջները: Անձի (պարող ըմբիշի) մշակույթի զարգացման՝ մեր կողմից մշակված մեթոդաբանությունը թույլ է տալիս կիրառել մանկավարժական ուղիների ու միջոցների համալիր՝ իր բաղադրատարրերի միասնությամբ և փոխներգործությամբ:

Հետազոտության նպատակն է՝ բնութագրել տարրական խմբակներում (7-9 տարեկան) մանկավարժական այն պայմանների առկայությունն ու առանձնահատկությունները, որոնք նպաստում են «Կոխ» պարող ըմբիշների երաժշտական ու պարային մշակույթի զարգացմանը:

Հետազոտության մեթոդները և կազմակերպումը: Պարող-ըմբիշների մշակույթի զարգացման ելակետային մակարդակի բացահայտման համար օգտագործել ենք հետևյալ տեսական և փորձառական մեթոդները՝

1. պարող ըմբիշների ծնողների հետ հարցազրույց,
2. ուսումնամարզական գործընթացի դիտումներ, գրույց պարող ըմբիշների հետ՝ նրանց երաժշտական ու պարային նախասիրությունների շուրջ, երաժշտական ու պարային ընդունակությունների ախտորոշում:

Հետազոտության արդյունքների վերլուծություն: Պարող ըմբիշների կողմից ժողովրդական բանահյուսության հարուստ ժառանգության յուրացումն արդի մանկավարժագիտության առաջնային ուղղություններից մեկն է, որտեղ կարևորվում են սեփական ակունքներին հարազատ կեցության գիտակցումը և պատմական հիշողության արթնացումը: «Ազգային պարի տարրերը նպաստում են շարժումների, ռիթմի, էմանսիպացիայի և հուզականության համակարգման զարգացմանը» [7, էջ 277]:

Մեր կողմից իրականացվել է պարող-ըմբիշների իմացական-ճանաչողական կարողությունները զարգացնող գործընթաց, որը ներառում է աշխատանքի բազմաբնույթ ձևեր ու միջոցներ՝ ստեղծագործական առաջադրանքներ, հուզական-գնահատողական իրավիճակներ, համամասնական և անհատական ստեղծագործական գործունեություն:

Համառոտ եզրակացություն: Մեր գլխավոր խնդիրն է եղել ներկայացնել պարող ըմբիշների համակողմանի ուսումնադաստիարակչական գործընթացի ծրագրի (Երևան, 2017), բովանդակության արդիականությունը միջառարկայական կապերի շրջանակում: Ելնելով մեր հետազոտության արդյունքներից՝ կարող ենք փաստել, որ «Կոխ» հայկական ազգային գոտեմարտ-ըմբշամատը մարզվողների համար ուսումնադաստիարակչական ներգործության գլխավոր միջոց է և դիտարկում է՝ որպես մարդու ստեղծագործական ակտիվության հիմք:

**ФОРМЫ, ПУТИ И СРЕДСТВА ВЫЯВЛЕНИЯ УРОВНЕЙ РАЗВИТИЯ КУЛЬТУРЫ
ТАНЦОРОВ-БОРЦОВ НАЦИОНАЛЬНОЙ БОРЬБЫ «КОХ» (НА ПРИМЕРЕ САМЦХЕ-
ДЖАВАХЕТСКОГО РЕГИОНА)**

Х. Г. Юзбашян

Ширакский государственный университет

им. М. Налбандяна, Гюмри, Армения

АННОТАЦИЯ

Ключевые слова. «Кох», танцоры-борцы, этнокультура, развитие, этнос, способы, средства.

Актуальность исследования. В современном обществе постепенно меняется мышление людей, образ жизни, внутренний мир, система ценностей, образы. Появляются новые условия труда, технический прогресс также умножает силы и возможности людей в области культуры, с другой стороны, подавляет духовные порывы человека, не давая ему возможности удовлетворить свою творческую фантазию.

Данное научное исследование посвящено развитию особенностей у танцоров-борцов творческих и разнообразных подходов многосторонней двигательной подготовленности, их морально-нравственному и эстетическому воспитанию. Автор представляет эффективную методологию в системе этнокультурных ценностей, направленную на этносоревнование, имеющее важную роль и значение в учебно-тренировочном процессе танцоров-борцов в Армянской национальной борьбе «Кох».

Цель исследования – описать наличие и особенности педагогических условий в начальных группах (7-9 лет), способствующих развитию музыкально-танцевальной культуры танцоров-борцов «Кох».

Методы и организация исследования. Для выявления базового уровня развития культуры танцоров-борцов мы использовали следующие теоретические и экспериментальные методы:

1. разработка педагогических документов (руководства, программы и т.п.),
2. интервью с родителями танцоров-борцов,
3. наблюдения за тренировочным процессом, беседа с танцорами-борцами об их музыкальных и танцевальных предпочтениях, диагностика музыкальных и танцевальных способностей.

Задачи исследования. Анализ существующих педагогических условий, способствующих развитию музыкально-танцевальной культуры танцоров-борцов, проводился по следующим задачам:

1. рассмотрение содержания программы подготовки танцоров-борцов,
2. характеристика особенностей учебного процесса в образовательном процессе.

Анализ результатов исследования. При анализе родительской программы учитывались следующие показатели:

- обязательные компоненты содержания программы, обеспечивающие развитие культуры танцоров-борцов.

Краткие выводы. В рамках данного исследования актуальность обсуждаемой в статье темы и необходимость более комплексного и исчерпывающего изучения этнопедагогики как относительно новой научной отрасли педагогики оставляют тему открытой для новых исследований как нами, так и другими.

Տեղեկություններ հեղինակի մասին

Խաչատուր Գեորգիի Յուզբաշյան՝ հայցորդ, Մ. Նալբանդյանի անվան «Շիրակի պետական համալսարան» հիմնադրամ, Գյումրի, Հայաստան,
E-mail: kox-akademia@mail.ru, ORCID ID-0000-0001-5731-3655

Information about the author

Kachatur Georgi Yuzbashyan - Shirak State University, after M. Halbandyan, Gyumri, Armenia E-mail: kox-akademia@mail.ru, ORCID ID-0000-0001-5731-3655

Հոդվածն ընդունվել է 03.03.2024-ին:

Ուղարկվել է գրախոսման՝ 05.03.2024-ին:

Գրախոս՝ մ.գ.դ., պրոֆեսոր Ե. Հակոբյան